

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym 26 sierpnia 2016 roku A. F. żądał stwierdzenia nieważności uchwały nr 5/2016 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej (...) Spółki z o.o. w P. z 29 lipca 2016 r. w sprawie przeznaczenia funduszu rezerwowego, ewentualnie o uchylenie wymienionej uchwały oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podano, że w ocenie powoda opisana w pozwie uchwała w sprawie przeznaczenia funduszu rezerwowego narusza przepisy prawa. Przepisy prawa – m.in. art. 191 i 192 k.s.h. – określają bowiem warunki i tryb, w jakich może dojść do podziału wypracowanego przez spółki zysku z prowadzonej działalności gospodarczej, a następnie podziału przeznaczonego na wypłatę dla wspólników zysku w postaci dywidendy. Według powoda, przesłanki do wypłaty dywidendy na rzecz wspólników nie zaszły, a zatem nadzwyczajne zgromadzenie wspólników nie było uprawnione do podziału zysku pozwanej Spółki, którego – jak stwierdził powód – nigdy nie było. Zdaniem powoda, podstawową przesłanką do tego, aby w ogóle można było mówić o podziale zysku i wypłacie dywidendy, a tym bardziej o wypłacie jako dywidendy z zysku z lat ubiegłych i środków zgromadzonych na funduszach zapasowym i rezerwowym, jest osiągnięcie zysku przez spółkę w ostatnim roku obrotowym, po upływie którego dywidenda ma być wypłacona. Tymczasem, jak argumentował powód, od początku istnienia pozwanej Spółki, prowadzona przez nią działalność gospodarcza wykazuje stratę (pозew k. 2-8).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu. Pozwana podniosła następujące twierdzenia i zarzuty przeciwko żądaniu pozwu:

- zaskarżona uchwała została podjęta przez wspólników reprezentujących 62% udziałów; tylko powód zaskarżył tę uchwałę, a uczynił tak ze względu na wieloletni spór pomiędzy nim a wspólnikami pozwanej Spółki;
- wspólnicy pozwanej Spółki są jednocześnie jej pracownikami, a ich wynagrodzenia są bardzo niskie, w przeciwieństwie do wynagrodzenia powoda, i nie były podwyższane od zawiązania się Spółki;
- pozwana Spółka powstała na podstawie art. 203f i nast. Prawa spółdzielczego, zaś poprzednim „bytem prawnym spółki” była spółdzielnia, która „generowała znaczny zysk”, z którego utworzony został kapitał rezerwowy oraz zapasowy pozwanej Spółki;
- umowa spółki nie wskazuje, na jakie cele mogą być przeznaczane środki znajdujące się na danym kapitale, przez co wspólnicy mogą swobodnie decydować o ich przeznaczeniu;
- wartość funduszu rezerwowego pozwanej w 2016 r. wynosiła 6 376 849,19 zł, a przeznaczona przez wspólników kwota 400 000 zł stanowi „zaledwie 6,3% całego funduszu rezerwowego”;
- zgodnie z przywołanymi przez powoda w pozwie przepisami Kodeksu spółek handlowych, kwota przeznaczona do podziału między wspólników nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy. W tym ujęciu pozycja „zysku za ostatni rok”, którym posługuje się ustawodawca, jest jedynie częścią składową przy obliczaniu maksymalnej kwoty dywidendy za dany rok albowiem zgodnie z art. 192 k.s.h., wartość maksymalnej dywidendy, jaką spółka może wypłacić, powiększają niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz kwoty przeniesione z kapitałów zapasowego i rezerwowych (odpowiedź na pozew k. 185-186).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. F. jest wspólnikiem pozwanej (...) Spółki z o.o. w P. kowie Tryb. i posiada w jej kapitale 589 udziałów o łącznej wartości 29 450 zł (bezsporne – kopia listy wspólników k. 84, kopia księgi udziałów k. 86).

(...) Spółka z o.o. w P. zawiązana została na mocy umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 12 września 2012 r. Spółka powstała z przekształcenia Spółdzielni (...) z/s w P. (dowód: wydruk KRS pozwanej spółki k. 9-16, kopia umowy spółki k. 69-73).

W dniu 29 lipca 2016 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej Spółki, na którym została podjęta uchwała nr 3/2016 w sprawie umorzenia udziałów własnych oraz obniżenia kapitału zakładowego Spółki poprzez umorzenie udziałów własnych nabytych w celu umorzenia, z którego notariusz w P., J. L. sporządziła protokół w formie aktu notarialnego - rep. A Nr 839/2016. W wyniku podjętej uchwały doszło do obniżenia kapitału zakładowego o 80 350 zł tj. z kwoty 650 650 zł do kwoty 570 300 zł (dowód: kopia protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 29 lipca 2016 r. k. 74-82).

Tego samego dnia Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej Spółki podjęło uchwałę nr 5/2016 w sprawie przeznaczenia funduszu rezerwowego o następującej treści: § 1 część środków z funduszu rezerwowego z zysku Spółki z lat ubiegłych postanawia przeznaczyć na wypłatę dywidendy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. w wysokości 400 000 zł. W § 2 i 3 w/w uchwały ustalono dzień dywidendy oraz termin jej wypłaty (dowód: kopia protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 29 lipca 2016 r. k. 74-82).

Na skutek głosowania tajnego uchwała została podjęta większością (...) głosów, przeciw uchwale głosowało (...) głosy. Wstrzymało się 424 głosów. Powód głosował przeciwko podjęciu zaskarżonej uchwały, a następnie wniósł o zaprotokołowanie sprzeciwu (dowód: kopia protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 29 lipca 2016 r. k. 74-82).

Dodatkowo została podjęta uchwała nr 6/2016 w przedmiocie ustanowienia pełnomocnika w osobie K. M. do reprezentowania spółki w trybie art. 253 § 1 k.s.h., w przypadku zaskarżenia przez któregokolwiek ze wspólników spółki ww. uchwały (dowód: kopia protokołu nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 29 lipca 2016 r. k. 74-82).

Pozwana Spółka od początku istnienia ponosi stratę. Za rok obrotowy 2012 wyniosła ona 314 895,32 zł, za rok 2013 – 650 550,42 zł. Na mocy uchwał zwyczajnego zgromadzenia wspólników postanowiono, że straty pokryte zostaną z funduszu zapasowego Spółki (dowód: kopia protokołu zgromadzenia wspólników z 21.06.2013 r. k. 17-18, kopia uchwały nr 6 z 21.06.2013 r. k. 26, kopia protokołu zgromadzenia wspólników z 27.06.2014 r. k. 34-35, kopia uchwały nr 8 z 27.06.2014 r. k. 43).

W roku 2014 strata pozwanej Spółki osiągnęła wartość 1 474 519,21 zł. Na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników w dniu 17 czerwca 2015 r., uchwałę nr 7 zatwierdzono sprawozdanie finansowe, natomiast uchwała nr 8 dotycząca sposobu pokrycia straty - nie została przyjęta (dowód: kopia protokołu zgromadzenia wspólników z 17.06.2015 r. k. 47-48, kopia uchwały nr 7 z 17.06.2015 r. k. 56, kopia uchwały nr 8 z 17.06.2015 r. k. 58).

W roku 2015 strata osiągnęła wartość 1 614 541,29 zł. Na zwyczajnym zgromadzeniu wspólników w dniu 17 czerwca 2016 r., uchwałę nr 5 zatwierdzono sprawozdanie finansowe, natomiast uchwała nr 6 i 7 dotycząca sposobu pokrycia straty za rok 2014 i 2015 r. nie została przyjęta (dowód: kopia protokołu zgromadzenia wspólników z 17.06.2016 r. k. 64-68).

W dniu 17 września 2015 roku A. F. złożył do Sądu Okręgowego w Łodzi przeciwko (...) Spółce z o.o. w P. pozew o stwierdzenie nieważności uchwały nr 3/2015 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej z dnia 20 sierpnia 2015 r., w sprawie przeznaczenia funduszu rezerwowego, wskazując w uzasadnieniu pozwu analogiczny stan faktyczny, jak w pozwie złożonym w niniejszej sprawie, tyle że dotyczący uchwały podjętej w roku 2015. Powód zaprezentował również analogiczną, jak obecnie, argumentację prawną (dowód: kopia pozwu złożonego w sprawie o sygn. akt X GC 882/15 k. 120-126).

W sprawie powyższej pozwana Spółka uznała powództwo, wskutek czego zostało ono przez sąd uwzględnione (dowód: kopia wyroku z 17.03.2016 r. sygn. akt X GC 882/15, wraz z uzasadnieniem – k. 176-180).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 252 § 1 k.s.h. w zw. z art. 250 pkt 2 k.s.h., wspólnikowi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który głosował przeciwko uchwale wspólników, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników sprzecznej z ustawą, przy czym w sprawie takiej przepisu art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

Prawo do wniesienia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników wygasa z upływem sześciu miesięcy od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, jednakże nie później niż z upływem trzech lat od dnia powzięcia uchwały (art. 252 § 2 k.s.h.).

Bezspornie powód posiada w niniejszej sprawie legitymację procesową czynną, albowiem jest wspólnikiem pozwanej Spółki, głosował przeciwko zaskarżonej pozwem uchwale oraz żądał zaprotokołowania swojego sprzeciwu. Nie uchybił także terminowi do wniesienia przedmiotowego powództwa.

Jak stanowi przepis art. 253 § 1 k.s.h., w sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały wspólników pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały wspólników nie został ustanowiony w tym celu pełnomocnik.

W rozpoznanej sprawie, uchwałą nr 6/2016 z 29 lipca 2016 r. ustanowiony został pełnomocnik pozwanej Spółki w celu jej reprezentacji w sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały wspólników. Pełnomocnik ten reprezentował pozwaną w toku procesu.

W kwestii meritum sprawy, należy w pierwszej kolejności wskazać, że – wbrew argumentacji powoda - z regulacji prawnej objętej przepisami art. 191 – 193 k.s.h. nie wynika konieczność wykazania przez spółkę zysku w roku obrachunkowym, którego dotyczy uchwała o wypłacie dywidendy na rzecz wspólników.

Przepis art. 191 § 1 k.s.h., który stanowi, że „wspólnik ma prawo do udziału w zysku wynikającym z rocznego sprawozdania finansowego i przeznaczonym do podziału uchwałą zgromadzenia wspólników”, nie precyzuje, z którego roku obrachunkowego zysk ten musi pochodzić. Zatem nie wynika z tego obowiązek wykazania przez spółkę zysku w sprawozdaniu finansowym za ten rok, za który ma być wypłacona wspólnikom dywidenda.

Powyższą wykładnię przepisu art. 191 § 1 k.s.h. wzmacnia treść uregulowania zawartego w art. 192 k.s.h., zgodnie z którym „kwota przeznaczona do podziału między wspólników nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, udziały własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą lub umową spółki powinny być przekazane”.

Powyższy przepis ustanawia górną granicę kwoty przeznaczonej do podziału między wspólników. Kwota ta może składać się z:

- zysku za ostatni rok obrachunkowy,
- niepodzielonych zysków z lat ubiegłych,
- kwot przeniesionych z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału.

Przy czym istnienie każdego z tych składników nie warunkuje możliwości wypłaty dywidendy w granicach wynikających z pozostałych składników. Jeśli zatem zysk za ostatni rok obrachunkowy wynosił zero, to nadal górną granicą kwoty przeznaczonej do podziału między wspólników są niepodzielone zysków z lat ubiegłych oraz kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału.

Jednakże w rozpoznanej sprawie zaistniał problem osiągnięcia przez pozwaną Spółkę zysku w ogóle, tj. od początku jej powstania. W ustalonym bowiem w sprawie stanie faktycznym, pozwana Spółka nigdy, począwszy od jej powstania, nie osiągnęła zysku, lecz zawsze ponosiła stratę.

Z drugiej strony, pozwana argumentowała, że fundusz rezerwowy, z którego środki przeznaczone zostały na wypłatę dywidendy zaskarżoną uchwałą wspólników, powstał z zysku osiągniętego przez Spółdzielnię (...) w P., jako poprzedniczkę prawną pozwanej Spółki.

Jednakże Sąd Okręgowy uznał, że środki z zysku w rozumieniu art. 191 – 193 k.s.h. pochodzić muszą z zysku spółki, nie zaś z zysku jej poprzedniczki prawnej nie będącej spółką prawa handlowego. Zatem osiągnięcie zysku w którymkolwiek roku obrachunkowym spółki lub dysponowanie przez spółkę kwotami przeniesionymi z utworzonych z zysku (też spółki) kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału, warunkuje przeznaczenie jakichkolwiek kwot do podziału w ramach dywidendy wspólników.

W przeciwnym razie mielibyśmy do czynienia z dywidendą wypłacaną z zysku osiągniętego nie przez spółkę prawa handlowego, lecz osiągniętego przez inny podmiot prawa, którego stosunki wewnętrzne nie są regulowane przez Kodeks spółek handlowych, ale w odrębnych przepisach, np. – jak w przypadku poprzedniczki prawnej pozwanej spółki – w przepisach Prawa spółdzielczego. Zauważyć przy tym należy, że w samej treści zaskarżonej uchwały, na dywidendę przeznacza się „część środków z funduszu rezerwowego z zysku Spółki z lat ubiegłych” – a takiego zysku Spółka, jako odrębny od Spółdzielni podmiot, nigdy nie osiągnęła.

Stąd też zaskarżoną przez powoda uchwałę wspólników w sprawie przeznaczenia funduszu rezerwowego na dywidendę uznać należy za sprzeczną z art. 191 i 192 k.s.h., jako przeznaczającą na wypłatę dla wspólników kwotę nie stanowiącą zysku pozwanej spółki ani nie pochodzącą z funduszy utworzonych z zysku spółki.

Wobec powyższego, Sąd uwzględnił powództwo jako mające oparcie w treści przytoczonego wcześniej art. 252 § 1 k.s.h. Pozostałe zarzuty strony pozwanej nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem nie zależy od nich ocena zgodności z prawem zaskarżonej uchwały wspólników.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając je od pozwanej, która przegrała proces. Na koszty poniesione przez powoda złożyła się opłata od pozwu 2000 zł, opłata za czynności reprezentującego powoda radcy prawnego 1080 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.

Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. - Dz.U. z 2016 r. poz. 623, z późn. zm.) w zw. z art. 98 k.p.c. nakazano ściąganie od pozwanej nieuiszczonych wydatków na pokrycie kosztów stawienia świadka, zgodnie z postanowieniem z 23 lutego 2017 r.

ZARZĄDZENIE

doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikowi strony pozwanej